

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ אתר המנהיג העליון מציג: מחשבות ולקחים ממהומות 2009.
- ✓ דאגה איראנית לנוכח משאל העם בדרום-סודאן.
- ✓ בעקבות תאונת המטוס בצפון-איראן: ביקורת חריפה כנגד שר התחבורה.
- ✓ השלטונות נגד "המלחמה הרכה": איסור על שימוש פוליטי ברשתות חברתיות, הקמת "משטרת סייבר" והגברת המאבק ל"טיהור" האינטרנט.
- ✓ תמונות השבוע: שלג ראשון לעונה בטהראן.

אתר המנהיג העליון מציג: מחשבות ולקחים ממהומות 2009

בשבוע שעבר צוין באיראן יום השנה לעימותים האלימים, שפרצו בסוף דצמבר 2009 בין כוחות הביטחון לבין האופוזיציה הרפורמיסטית והובילו לדיכוייה הסופי של תנועת המחאה. לרגל יום השנה פרסם האתר הרשמי של המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי (www.khamenei.ir)

במשך עשרה ימים את התייחסויותיו והגיגיו של המנהיג לנוכח המשבר הפוליטי, שפרץ באיראן בעקבות הבחירות לנשיאות בקיץ 2009.

התייחסויות המנהיג התפרסמו תחת הכותרת: "מחשבות ולקחים" בעשרה פרקים, העוסקים בהיבטיו השונים של העימות בין המשטר לבין האופוזיציה. פרסום זה פותח צוהר לתפישותיו של ח'אמנאהי בנוגע למהומות ולמשמעויותיהן.

המנהיג רואה קשר ישיר וחד-משמעי בין המהומות בהנהגת ראשי האופוזיציה הרפורמיסטית לבין "המלחמה הרכה", המנוהלת מזה שנים על-ידי אויביה החיצוניים של איראן. חטאם הגדול ביותר של ראשי "ההסתה" היה, לטענת המנהיג, לטעת תקווה בקרב אויבים אלה בנוגע לאפשרות ליצור מחלוקת בין העם האיראני לבין בכירי המשטר ובקרב המשטר עצמו. אויבי איראן, שהתמלאו ייאוש לאחר שצפו בהשתתפותם העצומה של אזרחי איראן בבחירות לנשיאות, שבו והתמלאו תקווה, שניתן לבצע מהפכה שתוביל להפלת המשטר. ח'אמנאהי מודה, כי המהומות הציבו בפני המשטר "אתגר עצום", אך טוען, כי העם האיראני הצליח להתמודד עם אתגר זה בהצלחה מלאה. בדומה להתייבותו המוצלחת במהלך מלחמת שמונה השנים נגד עיראק הפגין העם האיראני גם בהתייבותו נגד "המלחמה הרכה", שנמשכה שמונה חודשים, אומץ לב ונחישות.

להתייבותו של העם האיראני נגד אויביו מבית ומחוץ במהלך השנה האחרונה יש, לדעת המנהיג, משמעות מיוחדת. לא זו בלבד, שאויבי איראן הבינו, שהעם האיראני הוא חזק, אלא שהעם יצא ממערכה זו כשהוא מחוזק עוד יותר, כיוון שהוא מצא כוחות מחדשים המאפשרים לו לעבור לשלב חדש בהתפתחותו.

אויבי איראן ביקשו לפגוע באחדות העם וליצור מחלוקת בין ההמונים לבין בכירי המשטר. כוונתם האמיתית הייתה לכבוש את איראן. המנהיג מזהיר, כי המאבק נגד האויבים נמשך כל העת וכי יש לשים לב להמשך פעילותם. "חזית ההתנשאות" עודנה פועלת נגד איראן: מטילה סנקציות, מסיתה נגדה ומחזקת את האופוזיציה הפנימית. היא עושה שימוש באמצעים פוליטיים, תרבותיים וכלכליים. ארה"ב אפילו מנעה השבתה זמנית של הרשתות החברתיות באינטרנט, ששימשו אותה ליצירת קשר עם פעילי האופוזיציה. החלטות מועצת הביטחון נגד איראן,

הפגיעה בקדושת הקוראן, ההצהרות נגד איראן, המהומות – כל אלה מהווים ביטוי לפעילות אויבי איראן הנובעת מכך, שהם חוששים מהתחזקותה ומן האפשרות, שהיא תהפוך למדינה בעלת ההשפעה הגדולה ביותר במזרח התיכון.

הרפובליקה האסלאמית חזקה, עם זאת, בעקבות אירועי השנה האחרונה יותר מתמיד. דרכה ברורה יותר מאי-פעם והעם האיראני מבין טוב יותר מבעבר מהו הכיוון בו הוא צריך ללכת, מיהם ידידיו ומיהם אויביו. אויבי איראן ביקשו להציג בפני העם האיראני תמונה מסולפת ופסימית של המציאות הניצבת בפניו על מנת להחליש את איראן. מאמציהם נכשלו וכיום העם מסוגל לזהות טוב יותר מבעבר את תעמולת האויב המתנהלת באמצעות האינטרנט ואמצעי התקשורת. אזרחי איראן מבינים, שהצגת עתידה של איראן באופן פסימי גם לפני הבחירות לנשיאות היה חלק מתעמולת האויב. אויבי איראן ניסו להציג את מצבה של איראן כקשה מבחינה כלכלית ומדינית. כיום ניתן לראות את המציאות האמיתית: איראן חזקה ובעלת מעמד איתן בזירה הפנימית והבינלאומית. אויביה של איראן יודעים זאת, מבינים זאת וחשים בכך, אך מסתירים זאת כמובן.

ביטוי לעוצמתה של הרפובליקה האסלאמית מוצא המנהיג בשימוש שעושים מנהיגי האופוזיציה בסיסמאות המבוססות על ערכי המהפכה ועל מורשת מכונן המהפכה, איתאללה ח'מיני. ח'אמנהאי גורס, כי אם בעבר יצאו מתנגדי המשטר נגד מנהיג המהפכה וטענו שהמהפכה מתה, הרי שכיום אין להם עוד אומץ לעשות זאת והם עושים שימוש בסיסמאות ח'מיני והמהפכה כדי להצדיק את עמדתם בפני העם. הם מבינים את עוצמתן של סיסמאות אלה ואת ההשפעה הרבה שיש להן בקרב העם. הדבר מצביע על כך, שדרכו של ח'מיני ודרכה של המהפכה הן הדרכים המקובלות כיום על הציבור האיראני.

גם התגייסותו ההמונית של הציבור בתמיכה במשטר לאחר מהומות העאשורא בדצמבר 2009 מוכיחה, לטענת ח'אמנהאי, שראשי "ההסתה" מהווים מיעוט בקרב העם.

דאגה איראנית לנוכח משאל העם בדרום סודאן

העיתונות השמרנית באיראן הביעה השבוע מורת רוח ודאגה לנוכח משאל העם, שנערך בסודאן, בו אמורים תושביו האפריקאים של דרום-סודאן להכריע האם רצונם בעצמאות מלאה מצפון המדינה בעל האוריינטציה הערבית-אסלאמית.

היומון השמרני כיהאן הגדיר את משאל העם כמזימה מערבית חדשה באפריקה, שנועדה לפצל את סודאן. דרום-סודאן היה, לטענת היומון, תמיד מושא לשאיפותיהן של ארה"ב, המערב וישראל לנוכח העובדה, שבאזור זה מרוכזים 85 אחוזים מהנפט וממשאביה הטבעיים של סודאן ובשל חשיבותו הקריטית כמקור המים עבור מצרים, סודאן ותשע מדינות אפריקאיות נוספות. מזימותיהן של מדינות המערב עלולות כעת להתממש במסגרת משאל העם.

היומון דיווח על אזהרותיהם של בכירים מצפון-סודאן בנוגע להשלכותיה האפשריות של עצמאות דרום-סודאן על היציבות באזור וכן על הצהרותיהם של מנהיגים דרום-סודאנים בנוגע לכוונתם לכונן קשרים מדיניים עם ישראל לאחר קבלת העצמאות. היומון טען, כי בכוונת ישראל להקים סכרים על הנהרות בדרום-סודאן כדי להשיג שליטה על 11 מדינות בצפון-אפריקה ובמזרח כחלק מתפישת "מן הפרת ועד החידקל".

כיהאן הזהיר מפני הפיכת דרום-סודאן למאחז עבור ארה"ב והציונים, מפני הקמתה של "ישראל שניה" באפריקה ומפני חלוקת מדינות נוספות באפריקה בעקבות התקדים הסודאני, שתשרת את האינטרסים של ישראל (כיהאן, 9 ינואר).

גם היומון ג'מהורי-י אסלאמי (Jomhuri-ye Eslami) כינה את משאל העם מזימה אימפריאליסטית של המערב לחלוקת סודאן. במאמר מערכת, שפרסם היומון בראשית השבוע, נכתב, כי השפעתן של המזימות המסוכנות נגד סודאן לא תהייה מוגבלות לסודאן בלבד. היומון מתח ביקורת על הסכמתו של נשיא סודאן, עמר אל-בשיר (Omar al-Bashir), לקיים את משאל העם וטען, כי הוא נכנע ללחצים מצד המערב על מנת להיחלץ מהבידוד המדיני אליה נקלעה ארצו. אל-בשיר היה מוכן, לטענת היומון, למכור חלק מארצו כדי להשאיר בידי את השלטון בחלק שנותר משטחה של סודאן.

היומון גרס, כי החוגים הציוניים מעוניינים להקים באזור רגיש זה של אפריקה "ישראל נוספת" ונטלו, לפיכך, חלק מרכזי בתוכנית לחלוקת המדינה. השלטון האוטונומי בדרום-סודאן מקיים כבר כיום קשרים נרחבים עם "המשטר הציוני" ורבים מהמלונות ומהמרכזים המסחריים באזור נרכשו על-ידי חברות ציוניות. מנהיגי דרום-סודאן גם רוכשים באופן בלתי-רשמי נשק רב מישראל. גם הלובי הציוני בארה"ב מילא תפקיד פעיל ביישום התוכנית לחלוקת סודאן.

חלוקת סודאן מהווה לדברי ג'מהורי-י אסלאמי מעשה תוקפני כנגד המדינות המוסלמיות וכנגד האינטרסים של עולם האסלאם. שתיקת מדינות האסלאם לנוכח ההתפתחויות בסודאן היא שאיפשרה את פעילותם של החוגים האנטי-אסלאמיים הקשורים לציונות ואם תמשיך שתיקה זו, יתרחבו המזימות הציוניות למדינות מוסלמיות רבות נוספות (ג'מהורי-י אסלאמי, 9 ינואר).

היומון השמרני סיאסתי-י רוז (Siyasat-e Rooz) התייחס אף הוא למשאל העם בסודאן וטען, כי הוא מהווה חלק מפרויקט, שהמערב מיישם בשנים האחרונות כדי לבצר את שליטתו בעולם בטענה של קידום הדמוקרטיה והחירות. השלב הראשון ביישום הפרויקט היה כיבוש אפגניסטאן, השלב השני היה כיבוש עיראק והמשך הפרויקט בא לידי ביטוי במתקפות כנגד פקיסטאן, סומליה ותימן.

מתכנני משאל העם מבקשים לחלק את סודאן. סודאן לא תהיה המדינה המוסלמית האחרונה שתפול קורבן למזימה המערבית ואחדות העולם המוסלמית הופכת, לפיכך, לעניין חיוני (סיאסתי-י רוז, 11 ינואר).

בעקבות תאונת המטוס בצפון איראן: ביקורת חריפה כנגד שר התחבורה

ביקורת חריפה הושמעה השבוע כנגד שר התחבורה האיראני בעקבות התרסקותו של מטוס חברת איראן-אייר בצפון-מערב איראן, בה נהרגו 77 בני אדם. המטוס מסוג בואינג-747, שהיה בדרכו מטהראן לארומיה (Orumiyeh), ניסה לבצע נחיתת חירום, שלא צלחה.

לאחר התאונה הצהיר שר התחבורה, חמיד בהבהאני (Hamid Behbehani), כי מספר התאונות האוויריות באיראן עודנו נמוך יחסית למספר התאונות האוויריות הממוצע בעולם. הצהרתו של בהבהאני עוררה ביקורת חריפה מצד חלק מאמצעי התקשורת.

האתר פרדא, המזוהה עם הזרם השמרני הפרגמטי, טען כי דברי השר משקפים התעלמות מן הביקורת ומדאגת דעת הקהל באיראן בנוגע לתאונות האוויריות התכופות המתרחשות באיראן. האתר ציין, כי האזרחים האיראנים, שנהרגו בשלושים השנים האחרונות בתאונות אוויריות, מהווים קרוב ל-30 אחוזים מכלל ההרוגים בתאונות אוויריות בעולם: 1,610 מתוך 5,416 הרוגים בשבע השנים האחרונות נהרגו בתאונות אוויריות באיראן 795 בני אדם המהווים כ-23 אחוזים מכלל ההרוגים בתאונות בעולם בתקופה זו. גם במדינות שכנות, ובהן: תורכיה, מאע"מ ובחריין, בהן מספר התאונות האוויריות גדול בהשוואה לאיראן, לא היה מספר הקורבנות בנפש גדול כל כך כמו באיראן. אם עד כה הצליח שר התחבורה להימנע מהדחתו על-ידי המג'לס בדרכים שונות ובטיעונים שונים, נכתב בפרדא, הרי שעתה עליו להשיב לציבור, מהם מספרי ההרוגים והתאונות, שיספקו אותו כדי להקדיש מחשבה רצינית יותר לנושא התאונות האוויריות (פרדא, 10 ינואר).

גם האתר עצר-י איראן (Asr-e Iran) מתח ביקורת על רשויות התחבורה והתעופה במדינה ותהה, מדוע אלה אישרו למטוס להמריא על אף תנאי מזג האוויר הקשים, ששררו בעת המראתו מטהראן. עוד תהה האתר, האם בשדה התעופה בארומיה הותקנו האמצעים הדרושים המאפשרים למטוסים לנחות בתנאי מזג אוויר קשים.

האתר הצביע על בעיות ניהוליות בארגון התעופה האיראני, שגורמות לטענתו לחוסר יציבות ארגוני, שעלול להשפיע באופן עקיף על תנאי הבטיחות התעופתית. עדיף היה, גרס האתר, אילו שר התחבורה היה דואג לקבל החלטות נכונות, שימנעו תאונות אוויריות, במקום לנסוע לאתר התאונה באמצע הלילה.

האתר מתח ביקורת גם על רשות השידור הממלכתית, שלא דיווחה בזמן אמת ובאופן משיביע רצון על התאונה ולא סיפקה את המידע הדרוש לציבור בשעות הראשונות שלאחר התאונה בנוגע למצב הנפגעים ומשפחותיהם (עצר-י איראן, 10 ינואר).

במאמר פרשנות, שפרסם הפוליטיקאי הרפורמיסטי, עטאללה מהאג'ראני (Ata'ollah Mohajerani), באתר ג'רס (Jaras), המזוהה עם תומכי מיר-חסין מוסוי (Mir-Hossein Mousavi), תקף שר ההכונה האסלאמית לשעבר בממשלתו של הנשיא מחמד ח'אתמי את שר התחבורה וכתב, כי על השר היה להביע צער ולהתנצל ולא לצאת בהצהרות שקריות.

מהאג'ראני, שעזב את איראן בשנת 2009, טען, כי אף על-פי שאזרחי איראן מהווים כאחוז אחד בלבד מאוכלוסיית העולם, הם מהווים קרוב ל-30 אחוזים מכלל ההרוגים בתאונות אוויריות מאז המהפכה. כמו כן ניצבת איראן במקום הראשון בעולם במספר ההרוגים בתאונות דרכים. הדבר מהווה, לדבריו, עדות לאוזלת ידה של הממשלה והאחריות להתנהלות הממשלה מוטלת על המנהיג העליון ועל חברי המג'ליס (ג'רס, 1 ינואר).

היומון הרפורמיסטי מרדם סאלארי (Mardom Salari) התייחס אף הוא לתאונת המטוס וטען, כי לא ניתן להאשים בתאונות האוויריות התכופות רק את הסנקציות המוטלות על איראן ולא ניתן להתעלם מהניהול הלקוי במשרד התחבורה. לטענת היומון, מומחי תעופה הזהירו, שיש להוציא את המטוס שהתרסק מצי המטוסים, אך מסיבות לא ברורות הוא הוחזר לשימוש. מאחר שגם בכבישים יש אלפי הרוגים מדי שנה, לא ניתן להאשים בתאונות רק את הסנקציות. האם לא הגיע הזמן, תהה היומון, שהאחראים לעניין ימצאו פתרונות יסודיים לבעיה ויחסו חשיבות רבה יותר לחייהם של אזרחי איראן ולרכושם (מרדם סאלארי, 11 ינואר).

בעקבות התאונה זימנה ועדת הבינוי של המג'ליס את שר התחבורה להתייצב בפני הועדה עד ליום ראשון הבא ולספק תשובות בנוגע לסיבות להתרסקות המטוס. בכונת הועדה לכתוב דוח בנוגע לתאונה לאחר הופעתו של השר בפניה ולהציגו בפני הציבור (פארס, 10 ינואר).

בשנים האחרונות ידעה איראן מספר אסונות תעופה גדולים, שגבו עשרות הרוגים. ביולי 2009 נהרגו קרוב ל-20 בני אדם כאשר מטוס מדגם איליושין Il-62, שהיה בדרכו מטהראן למשהד בצפון-מזרח איראן, סטה ממסלולו בשדה התעופה במשהד והתרסק. על המטוס היו 153 נוסעים. אסון אווירי זה התרחש תשעה ימים בלבד לאחר התרסקותו של מטוס נוסעים נוסף מתוצרת רוסית מסוג טופולב של חברת כספיאן האיראנית, שהיה בדרכו מטהראן לירואן, בירת

ארמניה. בהתרסקות המטוס סמוך לעיר קזוין בצפון-מערב איראן נהרגו כל 168 הנוסעים ואנשי הצוות שהיו על המטוס.

על-פי הערכות שונות, כשליש ממטוסי הנוסעים של חברות התעופה האיראניות אינם בטוחים לשימוש. גילם הממוצע של מטוסי חברת התעופה הלאומית איראן-אייר קרוב ל-25 שנים. מטוס הבואינג שהתרסק השבוע היה בן 37 שנים. הסיבה המרכזית לבעיית הבטיחות הקשה של המטוסים האיראנים נעוצה באמברגו הכלכלי מצד המערב על איראן, הגורם לכך, שחברות התעופה נאלצות לעשות שימוש בחלקי חילוף לא-מקוריים המיוצרים באיראן או נרכשים ב"שוק השחור" וכן במטוסים מתוצרת רוסית, הנחשבים בטוחים פחות. בעקבות האסונות האוויריים האחרונים האשימו גורמים בכירים באיראן את ארה"ב באחריות למותם של אזרחים חפים מפשע כתוצאה ממדיניות האמברגו על חלקי חילוף למטוסים.

השלטונות נגד "המלחמה הרכה": איסור על שימוש פוליטי ברשתות חברתיות, הקמת "משטרת סייבר" והגברת המאבק ל"טיהור" האינטרנט

חמיד-רזא פולאדגר (Hamid-Reza Fouladgar), חבר ועדת סעיף 10 לחוק המפלגות במג'לס, הודיע בסוף השבוע שעבר, כי בהתאם לשינויים, שהוכנסו לאחרונה בחוק המפלגות, חל איסור על שימוש ברשתות חברתיות, כגון: פייסבוק וטוויטר, על-ידי מפלגות פוליטיות.

לנוכח תנאי "המלחמה הרכה" המנוהלת נגד איראן לא יוכלו המפלגות הפוליטיות לעשות שימוש ברשתות אלה לצורך פעילותן או לצורך גיוס חברים חדשים, אמר פולאדגר, ושימוש ברשתות חברתיות על-ידי מפלגות פוליטיות רשמיות ייחשב לעבירה על החוק. הוא הוסיף, כי השינויים בחוק נועדו להגביר את אמצעי הפיקוח על המפלגות הפוליטיות ולהביא למצב, שבו יפעלו במדינה מפלגות מעטות יותר אך פעילות יותר במישור החברתי (פארס, 8 ינואר).

במערכת הבחירות האחרונה לנשיאות איראן בקיץ 2009 גבר בצורה משמעותית השימוש ברשתות חברתיות על-ידי חלק מהמועמדים לנשיאות, ובעיקר שני המועמדים הרפורמיסטיים: מיר-חסין מוסוי (Mir-Hossein Mousavi) ומהדי כרובי (Mehdi Karoubi). השימוש ברשתות החברתיות, ובעיקר בפייסבוק, נועד לאפשר למועמדים הרפורמיסטיים לפנות להמונים באופן ישיר ולהתמודד בדרך זו עם היתרון הברור ממנו נהנה הנשיא אחמדינז'אד בזכות שליטתם הכמעט מוחלטת של השמרנים באמצעי התקשורת הממלכתיים. המועמדים הרפורמיסטיים גם העריכו, כי השימוש בטכנולוגיות החדשות יסייע להם לקדם את מעמדם בקרב הצעירים.

במקביל הודיע השבוע שר התקשורת, רזא תקי-פור (Reza Taqi-Pour), על הרחבת המאמצים "לטהר" את האינטרנט באיראן מתכנים בלתי-מוסריים. בראיון לסוכנות הידיעות מהר (Mehr) אמר השר, כי אין בידיו נתונים מדויקים בנוגע להיקף השימוש הבלתי-ראוי באינטרנט באיראן, אך בהשוואה למדינות אחרות, שיעור ניכר מהשימוש באינטרנט באיראן הוא ראוי ונכון וסביבת האינטרנט באופן כללי היא "נקיה".

שר התקשורת האיראני, רזא תקי-פור

הוא הוסיף, כי בכוונת משרד התקשורת לסייע בשנה הקרובה להגברת השימוש הנכון באינטרנט באמצעות יישום רעיון ההפרדה בין "אינטרנט נקי" לבין "אינטרנט בלתי נקי". השר, שלא פירט באילו אמצעים מתכוון משרדו לנקוט על מנת ליישם את הרעיון, ציין, כי הרעיון ימומש תחילה באיראן ולאחר מכן תקדמו איראן בעולם כולו. יישום הרעיון יאפשר, לדבריו, להפוך את סביבת האינטרנט כולה לנקייה ולמנוע שימוש באינטרנט לצרכים בלתי מוסריים. בהתייחסו לסינון אתרי אינטרנט הנהוג באיראן אמר השר, כי סינון האתרים אינו באחריות משרד התקשורת כי אם באחריות צוות המטפל בעבירות מחשבים (מהר, 8 ינואר).

בתוך כך הודיע השבוע מפקד כוחות ביטחון הפנים, אסמאעיל אחמדי-מקדם (Esma'il Ahmmadi-Moqaddam), כי "משטרת הסייבר" תחל לפעול בשבוע הבא. בשלב ראשון תפעל המשטרה בטהראן ולאחר מכן ביתר חלקי המדינה. תפקידה של המשטרה יהיה לאכוף את חוק עבירות המחשבים, שאושר בשנה שעברה על-ידי המג'לס (מהר, 11 ינואר).

בשנה האחרונה הגבירו שלטונות איראן את הפיקוח על אתרי אינטרנט ובלוגים בעקבות אישור הצעת חוק עבירות והודעת הרשות השופטת על הקמתו של בית דין מיוחד לטיפול בעבירות מחשבים ואינטרנט. במסגרת זו מושקעים מאמצים רבים יותר בסינון אתרי אינטרנט ובלוגים וכן התרבו מעצרים של אזרחים המעורבים בהפעלתם של אתרים אסורים.

בהתאם לחוק פשעי מחשבים, שאושר על-ידי המג'לס, הוקמה ועדה מיוחדת, שתפקידה לקבוע את הקריטריונים לסינון אתרים. בין חבריה נמנים מפקד משטרת ביטחון המוסר בכוחות ביטחון הפנים, שרי החינוך, התקשורת, המשפטים, המדעים, התרבות וההכוונה האסלאמית או נציגים מטעמם, יו"ר ארגון ההסברה האסלאמית, יו"ר רשות השידור, מומחה לטכנולוגיית מחשבים ותקשורת ונציג המג'לס.

תמונות השבוע: שלג ראשון לעונה בטהראן

